
V. POLITYKA OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ EKOLOGICZNYCH

5.1. Założenia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy w świetle ochrony środowiska

Założenia rozwoju społeczno – gospodarczego Miasta i Gminy Poddebice w świetle ochrony środowiska zostały wyznaczone w oparciu o poniższe dokumenty:

- „Strategia rozwoju Gminy Poddebice”, kwiecień 1998 r.;
- „Wojewódzki Program Ochrony Środowiska dla Województwa Łódzkiego”, lipiec 2003 r.;
- „Program Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego”, 2003 r.;

Są to opracowania programowo-planistyczne wyznaczające kierunki działań inwestycyjnych i społecznych w odniesieniu do regionu i gminy. Zapisy planistyczne takich dokumentów pozwalają w dalszym etapie pracy samorządów dokonywać właściwych decyzji z możliwością analizy perspektywicznych skutków, a także zaplanować ekonomiczne aspekty realizacji zadań w perspektywie kilku lat.

5.1.1. Cele i kierunki działań w zakresie ochrony środowiska określone w „Wojewódzkim Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Łódzkiego”

Sporządzony w 2003 roku program wojewódzki przedstawia diagnozę stanu środowiska oraz politykę ochrony środowiska na terytorium województwa, której realizacja przyczyni się do jego poprawy w perspektywie realizowanego programu.

Polityka ochrony środowiska dla obszaru województwa łódzkiego została określona w następującym zakresie:

1. Polityka Ekologiczna Województwa Łódzkiego
 - 1.1. Zasady i prawne podstawy kształtowania celów polityki ekologicznej
 - 1.2. Cele i kierunki działań realizacji regionalnej polityki ekologicznej w sferze racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych
 - 1.3. Cele i kierunki działań regionalnej polityki ekologicznej w sferze jakości środowiska
2. Priorytety ekologiczne i proekologiczne przedsięwzięcia priorytetowe
 - 2.1. Zagadnienie wyboru priorytetów ekologicznych
 - 2.2. Priorytety ekologiczne

2.3. Priorytetowe przedsięwzięcia proekologiczne w województwie łódzkim do realizacji w latach 2003-2006

Dokument wojewódzkiego programu ochrony środowiska jest jednocześnie spójny z najważniejszymi opracowaniami planistycznymi: Strategią rozwoju województwa łódzkiego oraz Planem zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego.

Polityka ekologiczna województwa łódzkiego jest to prezentacja regionalnej „Polityki ekologicznej” w aspekcie celów ekologicznych i działań proekologicznych wraz z ich adaptacją do potrzeb „Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego”.

Priorytety i proekologiczne przedsięwzięcia priorytetowe to strategia wdrożeniowa w aspekcie wyboru priorytetów ekologicznych oraz list priorytetowych przedsięwzięć proekologicznych (na okres 2003-2006).

Zapisy tych dwóch głównych części programu wojewódzkiego stanowią jednocześnie podstawę wdrażania polityki ekologicznej samorządów powiatowych i gminnych, bowiem ich wytyczenie na szczeblu województwa stanowi wytyczne dla powiatowych programów ochrony środowiska, natomiast programy powiatowe powinny określić wytyczne dla programów gminnych. Taka procedura określania polityki ekologicznych dla kolejnych szczebli administracji daje gwarancję spójności działań we wspólnym osiągnięciu zrównoważonego rozwoju regionu.

Podstawowy cel Polityki Ekologicznej Województwa Łódzkiego:

Zapewnienie szeroko rozumianego bezpieczeństwa ekologicznego poprzez realizację rozwoju zrównoważonego umożliwiającego skuteczną regulację i reglamentację korzystania ze środowiska w optymalnym zakresie i w sposób nie stwarzający zagrożeń dla jakości i trwałości zasobów przyrodniczych.

Cele strategiczne regionalnej Polityki Ekologicznej Województwa Łódzkiego:

- poprawa jakości środowiska we wszystkich jego elementach składowych, w tym szczególnie na obszarach intensywnie zagospodarowanych oraz obszarach o dużej bioróżnorodności i wysokiej wartości przyrodniczo-krajobrazowych
- ograniczenie presji konsumpcji na środowisko.

Cele o charakterze organizacyjnym:

- doskonalenie prawnych, administracyjnych i ekonomicznych mechanizmów regulacji korzystania ze środowiska
- doskonalenie struktur zarządzania środowiskiem (na wszystkich szczeblach, ze szczególnym uwzględnieniem podziału kompetencji w strukturze administracji samorządowej)

- programowanie zasad i systemów zarządzania środowiskowego (w przemyśle, energetyce, transporcie, rolnictwie, leśnictwie, budownictwie i gospodarce komunalnej w zagospodarowywaniu przestrzennym, turystyce i handlu).

Program Ochrony Województwa Łódzkiego (z roku 2003) skonstruowany został na lata 2003 –2010 (z możliwością jego sukcesywnej weryfikacji). W związku z tym „Program Ochrony Województwa Łódzkiego” uwzględnia przede wszystkim cele krótkookresowe (zaległości realizacyjne) na lata 2003-2006, oraz cele średniookresowe (do roku 2010).

W ramach programu ochrony środowiska Cele i kierunki działań realizacji regionalnej polityki ekologicznej podzielono na dwie sfery działań, tj.:

- **racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych;**
- **jakości środowiska**

SFERA RACJONALNEGO UŻYTKOWANIA ZASOBÓW NATURALNYCH

Cele ogólne:

- *optymalizacja zużycia wody w przemyśle i rolnictwie;*
- *zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji;*
- *zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych;*
- *wzbogacenie i racjonalna eksploatacja zasobów leśnych.*

SFERA JAKOŚCI ŚRODOWISKA

Cele ogólne w odniesieniu do:

- *gospodarowania odpadami*
- *jakości powietrza i zmian klimatu*
- *stosunków wodnych i jakości wód.*
- *hałasu*
- *stresu miejskiego*
- *bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego*
- *nadzwyczajnych zagrożeń środowiska*
- *różnorodności biologicznej*

5.1.2. Cele i kierunki działań w zakresie ochrony środowiska określone w powiatowym programie ochrony środowiska

„Program ochrony środowiska powiatu poddębickiego” (na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011) sporządzony w 2003 roku wyznaczył szereg celów,

których realizacja przebiegać będzie równolegle na poziomie samorządów powiatowych i gminnych.

W ramach celów ekologicznych i kierunków działań wyznaczono w nim przedsięwzięcia, których konsekwencją realizacji na szczeblu powiatowym jest poprawa stanu środowiska na terenach gmin. Ponadto program powiatowy zawiera wytyczne dla realizacji gminnych programów ochrony środowiska.

Na podstawie programu ochrony środowiska powiatu poddębickiego do sporządzenia programu gminnego (jako wytyczne) przyjęto następujące cele i zadania:

UKIERUNKOWANIE NA POPRAWĘ JAKOŚCI ŚRODOWISKA:

A. Poprawa jakości wód powierzchniowych i minimalizacja zagrożeń dla odtwarzalności i jakości zasobów wód podziemnych:

- *zapewnienie odpowiedniej ilości najlepszej jakościowo wody do picia,*
- *poprawa jakości wód powierzchniowych,*
- *ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wód podziemnych,*
- *poprawa warunków bytowania mieszkańców,*
- *stworzenie warunków dla rozwoju turystyki i rekreacji oraz rozwoju flory i fauny,*

Kierunki działania	Mierniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>zapewnienie odpowiedniej ilości najlepszej jakościowo wody do picia,</i> ➤ <i>poprawa jakości wód powierzchniowych</i> ➤ <i>ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wód podziemnych</i> ➤ <i>poprawa warunków bytowania mieszkańców,</i> ➤ <i>stworzenie warunków dla rozwoju turystyki i rekreacji oraz rozwoju flory i fauny,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>ilość ścieków oczyszczanych i nie oczyszczanych w m³,</i> • <i>długość kanalizacji i ilość przyłączy,</i> • <i>długość sieci wodociągowej i ilość przyłączy,</i> • <i>wielkość nakładów na budowę i modernizację oczyszczalni ścieków,</i> • <i>wielkość nakładów na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody,</i> • <i>liczba powstałych oczyszczalni przydomowych,</i> • <i>udział wód powierzchniowych i podziemnych w poszczególnych klasach czystości,</i> • <i>poziom zużycia wody,</i> • <i>liczba podmiotów posiadających odpowiednie pozwolenia wodnoprawne,</i> • <i>ilość zlikwidowanych zagrożeń miejscowych dla wód,</i> • <i>powierzchnia obiektów małej retencji.</i>

B. Uregulowanie gospodarki odpadami

- *minimalizacja ilości odpadów powstających i składowanych, a wzrost ilości odpadów odzyskiwanych i wykorzystywanych,*

- *poprawa estetyki otoczenia życia mieszkańców (likwidacja dzikich wysypisk odpadów),*
- *likwidacja punktów stwarzających szczególne zagrożenie dla gleby i wód (mogilniki, odpady niebezpieczne),*

Kierunki działania	Mierniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> ➤ edukacja ekologiczna mieszkańców (szkolenia, spotkania z mieszkańcami, edukacja dzieci i młodzieży w szkołach), ➤ minimalizacja ilości powstających odpadów poprzez ich gospodarcze wykorzystanie, ➤ wprowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów, ➤ akcja informacyjna dla podmiotów gospodarczych o potrzebie przedłożenia informacji o wytwarzanych odpadach lub też zatwierdzenia programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi, ➤ stworzenie bazy danych o podmiotach gospodarczych wytwarzających odpady, zwłaszcza niebezpieczne wraz z ewidencją obejmującą decyzje dotyczące postępowania z odpadami i ich kontrola, ➤ zwiększenie kontroli nad postępowaniem z osadami ściekowymi, ➤ zmniejszenie ilości odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w sektorze gospodarczym, ➤ nadzór i kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie postępowania z odpadami (wytwarzanie, zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie), ➤ likwidacja tzw. „dzikich” wysypisk odpadów, ➤ rekultywacja istniejących składowisk i wprowadzenie ich monitoringu, ➤ stworzenie mieszkańcom warunków do legalnego pozbywania się odpadów poprzez zorganizowanie właściwego systemu odbioru odpadów, ➤ właściwe rozwiązanie problemu unieszkodliwiania odpadów poprzez budowę zakładu unieszkodliwiania odpadów i budowę regionalnego wysypiska spełniającego wymagania obowiązujących przepisów prawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • ilość odpadów wytwarzanych przez 1 mieszkańca, • ilość odpadów odzyskanych, • ilość przeprowadzonych szkoleń i spotkań z mieszkańcami, • procent mieszkańców objętych selektywną zbiórką, • stworzenie bazy podmiotów wytwarzających odpady, • liczba podmiotów posiadających stosowne decyzje z zakresu gospodarowania odpadami, • wysokość nakładów poniesionych na likwidację „dzikich” wysypisk odpadów, • opracowanie koncepcji rekultywacji wysypisk, • wysokość nakładów poniesionych na dostosowanie istniejących wysypisk do obowiązujących przepisów.

C. Sukcesywne ograniczanie emisji zanieczyszczeń do powietrza

- *poprawa jakości powietrza, przede wszystkim na terenach o gęstej zabudowie zanieczyszczonych przez tzw. „niską emisję”,*
- *przekształcanie istniejących systemów opalania w systemy bardziej przyjazne dla środowiska,*
- *wzrost wykorzystania ekologicznej energii odnawialnej,*

Kierunki działania	Mierniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> ➤ propagowanie i wspieranie działań w kierunku wykorzystywania alternatywnych źródeł energii (biomasa, energia geotermalna, energia słoneczna, energia wód płynących, wierzba energetyczna), ➤ budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do produkcji i transportu energii 	<ul style="list-style-type: none"> • wysokość nakładów na inwestycje z zakresu ochrony atmosfery, • poziom zanieczyszczenia powietrza, • wysokość emisji zanieczyszczeń do powietrza • monitoring niskiej emisji, • lista podmiotów wprowadzających zanieczyszczenia do atmosfery,

<p>odnawialnej wytwarzanej z wykorzystaniem źródeł odnawialnych (energii wiatrowej i geotermalnej, ogniw słonecznych),</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ stworzenie bazy podmiotów wprowadzających zanieczyszczenia do atmosfery oraz ich nadzór i kontrola, ➤ ograniczanie niskiej emisji i wprowadzenie jej monitoringu, ➤ akcja informacyjna o możliwościach uzyskania pomocy finansowej na realizowanie przedsięwzięć termomodernizacyjnych i wynikających z nich korzyściach zdrowotnych i ekonomicznych, ➤ ograniczanie emisji komunikacyjnej (obwodnice, działania w kierunku poprawy płynności ruchu – rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, rozwój infrastruktury dla ruchu rowerowego), ➤ promowanie wprowadzania czystych technologii, modernizacji procesów technologicznych, zmniejszenia materiałochłonności procesów technologicznych i instalowania urządzeń zanieczyszczających, ➤ upowszechnianie proekologicznych form transportu. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba mieszkańców poinformowanych o możliwościach uzyskania dofinansowania na inwestycje ograniczające emisję zanieczyszczeń,
--	--

D. Zmniejszenie uciążliwości hałasu i ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

- *ograniczanie liczby ludności narażonej na nadmierny hałas*
- *zmniejszenie hałasu emitowanego przez środki transportu*
- *ocena skali zagrożenia mieszkańców powiatu polami elektromagnetycznymi*

Kierunki działania	Mierniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> ➤ ograniczanie emisji komunikacyjnej (obwodnice, działania w kierunku poprawy płynności ruchu – rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej), ➤ stworzenie bazy podmiotów emitujących hałas oraz ich nadzór i kontrola, ➤ rozwój monitoringu hałasu, ➤ właściwe lokalizowanie inwestycji związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym - uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego uwarunkowań związanych z oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, w tym głównie konieczności ograniczenia zabudowy w rejonie ich źródeł, 	<ul style="list-style-type: none"> • poziom emisji hałasu, • procent ludności narażonej na nadmierny hałas, • długość wybudowanych i zmodernizowanych dróg, budowa obwodnic, • lista podmiotów emitujących hałas.

E. Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej

- *ochrona istniejących miejsc przyrodniczo cennych i tworzenie warunków dla powstawania nowych,*
- *wzrost atrakcyjności otoczenia życia mieszkańców,*
- *podniesienie jakości życia mieszkańców z zachowaniem ładu przestrzennego i funkcjonalnego przy jednoczesnej ochronie istniejących walorów kulturowo-krajobrazowych,*

Kierunki działania	Mierniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> ➤ uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego aspektów dotyczących ochrony środowiska (ochrona elementów charakterystycznych i ochrona różnorodności krajobrazu), ➤ edukacja ekologiczna rolników i promowanie rolnictwa ekologicznego oraz realizowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, ➤ ochrona i dalszy wzrost zasobów leśnych, ➤ rozwój terenów zieleni w miastach, ➤ promowanie terenów o dużych walorach przyrodniczych i rozpowszechnianie proekologicznych zasad korzystania z nich, ➤ edukacja ekologiczna w celu zwiększenia świadomości ekologicznej i kształtowania opinii mieszkańców oraz promowania umiarkowanego użytkowania zasobów biologicznych i praktyki oszczędnego i rozsądnego gospodarowania. 	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia obszarów chronionych • powierzchnia terenów zalesionych • ilość przeprowadzonych szkoleń • liczba rolników produkujących żywność ekologiczną

F. Przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska

Kierunki działania	Mierniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> ➤ kontrola i nadzór obiektów mogących powodować nadzwyczajne zagrożenia, ➤ inwentaryzacja punktów stwarzających nadzwyczajne zagrożenia ➤ sporządzenie planów operacyjno-ratowniczych ➤ zmniejszenie zagrożenia dla zdrowia mieszkańców i środowiska powiatu wynikającego z transportu materiałów niebezpiecznych, ➤ wykreowanie właściwych zachowań mieszkańców w sytuacji wystąpienia awarii przemysłowej lub zagrożenia w wyniku transportu materiałów niebezpiecznych, ➤ bezpieczne, tymczasowe gromadzenie odpadów powstających w czasie usuwania skutków przedostania się materiałów niebezpiecznych do środowiska podczas kolizji transportowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak mierników w programie powiatowym

UKIERUNKOWANE NA RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW NATURALNYCH:

A. Zmniejszenie wodochłonności, materiałochłonności i energochłonności gospodarki

Kierunki działania	Mierniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> ➤ propagowanie wdrażania najlepszych dostępnych technik produkcji, ➤ kontrolowanie gospodarowania wodą i racjonalizacja zużycia wody (zapobieganie nadmiernej i niewłaściwej eksploatacji ujęć poprzez odpowiednie pozwolenia wodnoprawne), ➤ propagowanie i wspieranie działań w kierunku wykorzystywania alternatywnych źródeł energii (biomasa, energia geotermalna) 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak mierników w programie powiatowym

B. Ochrona gleb

Kierunki działania	Mierniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> ➤ prowadzenie okresowych badań jakości gleby, ➤ ochrona gleb o wysokich klasach bonitacyjnych przed wykorzystaniem na cele nierolnicze, ➤ wapnowanie gleb i racjonalne zużycie środków ochrony roślin i nawozów, ➤ odbudowa i modernizacja urządzeń melioracji podstawowej i szczegółowej, ➤ rekultywacja gleb zdegradowanych, ➤ upowszechnianie wśród rolników zasad dobrej praktyki rolniczej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak mierników w programie powiatowym

C. Wzbogacanie i racjonalne użytkowanie zasobów leśnych

- *zachowanie i zwiększanie istniejących zasobów leśnych,*
- *poprawa stanu zdrowotnego lasów,*
- *wzrost różnorodności biologicznej systemów leśnych,*

Kierunki działania	Mierniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> ➤ systematyczne zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo, ➤ stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania zagrożeniom ze strony czynników abiotycznych (szkody przemysłowe, pożary) i biotycznych (choroby drzew, działalność szkodników), ➤ zwiększenie różnorodności gatunkowej lasów i bieżąca ochrona istniejących kompleksów leśnych, ➤ edukacja ekologiczna społeczeństwa, w tym właścicieli lasów w zakresie wzbogacania oraz poszanowania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych, ➤ wprowadzenie instrukcji zalesień i zadrzewień w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. 	<ul style="list-style-type: none"> • wielkość powierzchni zalesionej w danym roku, • wielkość powierzchni leśnej na jednego mieszkańca

D. Ograniczenie ryzyka wystąpienia powodzi na terenach najbardziej zagrożonych

Kierunki działania	Mierniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> ➤ budowa oraz bieżąca kontrola systemu obiektów urządzeń zabezpieczających przed powodzią, ➤ współpraca z instytucjami szczebla wojewódzkiego i gminnego w zakresie stworzenia systemu informacji o gospodarce wodnej, ➤ bieżąca konserwacja cieków powierzchniowych, ➤ zwiększenie retencyjności zlewni rzek, ➤ niedopuszczanie do zabudowy terenów zalewowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak mierników w programie powiatowym

E. Ochrona zasobów kopalin

Kierunki działania	Mierniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> ➤ uwzględnianie złóż kopalin w planach zagospodarowania przestrzennego, ➤ sporządzenie aktualnej inwentaryzacji złóż i wyrobisk poeksploatacyjnych znajdujących się na terenie Powiatu ➤ rekultywacja terenów zdegradowanych ➤ prowadzenie kontroli nad wydobywaniem kopalin (koncesje, opłaty eksploatacyjne) oraz rekultywacją terenów poeksploatacyjnych ➤ likwidacja mogiłników i tzw. „dzikich” wysypisk 	<ul style="list-style-type: none"> • wielkość powierzchni zrehabilitowanych, • inwentaryzacja złóż i wyrobisk poeksploatacyjnych, • ilość wydanych koncesji, • wysokość nakładów na inwestycje związane z wykorzystaniem energii odnawialnej, • ilość wydobytych zasobów poszczególnych rodzajów, • wysokość nakładów na rekultywację terenów.

5.1.3. Cele i kierunki działań w zakresie ochrony środowiska określone w „Strategii rozwoju Gminy Poddębice”

Sporządzona dla Miasta i Gminy Poddębice w 1998 roku Strategia rozwoju miała na celu:

- a) dokonanie kompleksowej analizy istniejącego stanu rozwoju gminy, ze zwróceniem szczególnej uwagi na te aspekty stanu istniejącego, które będą odgrywały zasadniczą rolę w przyszłym rozwoju gminy;
- b) identyfikację wewnętrznych i zewnętrznych szans i zagrożeń rozwoju gminy;
- c) wyznaczenie celów i kierunków rozwoju gminy, realizujących aspiracje lokalnej społeczności oraz uwzględniających istniejące szanse i zagrożenia rozwoju;

„Strategia Rozwoju Gminy Poddębice” na podstawie diagnozy czynników gospodarczo-społecznych obszaru gminy (analiza SWOT) określiła cele strategiczne, których realizacja pozwoli osiągnąć właściwy rozwój gminy. Są to:

- Cel strategiczny 1 – Poprawa standardów życia mieszkańców;
- Cel strategiczny 2 – Gospodarcze wykorzystanie wód geotermalnych;
- Cel strategiczny 3 – Rozwój przedsiębiorczości lokalnej;
- Cel strategiczny 4 – Poddębice regionalnym centrum kształcenia.

Podstawową przesłanką rozwoju gminy Poddębice jest **wykorzystanie potencjału gminy oraz stopniowe i konsekwentne eliminowanie wewnętrznych słabości rozwojowych oraz przeciwdziałanie ewentualnym zagrożeniom.**

W ramach każdego celu strategicznego wyznaczono cele operacyjne i zadania, spośród których najważniejsze z punktu widzenia ochrony środowiska przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 28

Cele operacyjne	Zadania
1	2
Poprawa standardów życia mieszkańców	
<ul style="list-style-type: none"> • Uzupełnienie i poprawa infrastruktury technicznej, • Opracowanie programu budownictwa mieszkaniowego, • Podejmowanie działań pro-ekologicznych o charakterze pozainwestycyjnym, • Podejmowanie działań zmierzających do rozszerzenia oferty kulturalno-rozrywkowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa i modernizacja dróg likalnych; • Budowa pro-ekologicznej infrastruktury technicznej: <ul style="list-style-type: none"> - oczyszczalnia ścieków w Poddębicach; - upowszechnianie i pomoc w budowie przyzagrodowych oczyszczalni ścieków; - tworzenie warunków prawidłowego składowania odpadów komunalnych; - wdrażanie gminnego regulaminu utrzymania porządku i czystości; - dążenie do zmniejszenia emisji pyłów z kotłowni tradycyjnych poprzez wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań, wykorzystanie gazu i wód geotermalnych; • przygotowanie i wspieranie działań na rzecz uzbrojenia terenów pod budownictwo mieszkaniowe; • budowanie świadomości ekologicznej poprzez różnorodne formy edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży na wszystkich poziomach nauczania oraz prowadzenie szkoleń dla mieszkańców gminy; • współpraca z sąsiednim i gminami oraz władzami Łodzi w zakresie przywrócenia czystości rzece Ner; • promocja warunków naturalnych gminy; • sukcesywne zagospodarowanie terenów zielonych oraz propagowanie wśród mieszkańców potrzeby rozszerzania nasadzeń; • propagowanie przedsięwzięć agroturystycznych
Gospodarcze wykorzystanie wód geotermalnych	
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja istniejącego systemu ciepłowniczego miasta, • Uruchomienie lecznictwa balneologicznego w Poddębicach na bazie modernizowanego szpitala; • Uruchomienie Ośrodka rehabilitacyjnego; • Uruchomienie Ośrodka Odnowy Biologicznej; 	<ul style="list-style-type: none"> •
Rozwój przedsiębiorczości lokalnej	
<ul style="list-style-type: none"> • Promowanie rozwoju przedsiębiorczości; • Rozwój nowych przedsięwzięć gospodarczych z zakresu obsługi turystycznej w zakresie gastronomii, kultury i rekreacji; • Podjęcie działań zmierzających do przyciągania kapitału zewnętrznego 	<ul style="list-style-type: none"> • Działania „Fundacji Centrum Wspierania Przedsiębiorczości”; • Pomoc w tworzeniu instytucji otoczenia rynkowego dla rolnictwa; • Skuteczna reklama i promocja gminy; • Opracowanie systemu preferencji dla uruchamianych przedsięwzięć gospodarczych tworzących nowe stanowiska pracy;
Poddębice regionalnym centrum kształcenia	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój integracyjnych form kształcenia 	<ul style="list-style-type: none"> •

Źródło: Strategia rozwoju gminy Poddębice.

Wszelkie działania służące realizacji celów Strategii powinny uwzględniać zasadę przestrzennej koordynacji zagospodarowania i użytkowania zasobów przyrodniczych, która jest niezbędnym warunkiem dostosowania do zasady zrównoważonego rozwoju (tzw. ekorozwoju). W procesie programowania rozwoju należy więc dążyć do osiągnięcia

(w poszczególnych rejonach) właściwych proporcji pomiędzy następującymi rodzajami i kierunkami działalności i zainwestowania:

- intensywną produkcją rolną,
- rolnictwem ekologicznym,
- występującą lokalnie potrzebą zadrzewień i zalesień,
- rozwojem bazy turystycznej (w tym agroturystycznej) oraz zagospodarowania dla krajoznawstwa (szlaki i towarzysząca infrastruktura),
- lokalizacją budownictwa lotniskowego,
- funkcją ochronną - wzbogacaniem sieci obszarów chronionych rangi lokalnej (lokalna sieć ekologiczna) i regionalnej,
- skuteczną edukacją ekologiczną.

Żaden z wymienionych komponentów nie powinien zdominować pozostałych i uniemożliwić ich wprowadzenia. W szczególności rangę priorytetu należy nadać rozwojowi infrastruktury technicznej, która jednoznacznie sprzyja realizacji zasad ekorozwoju.

5.2. Cele i zadania do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Poddębice

We wcześniejszych rozdziałach przeprowadzono analizę stanu środowiska oraz uwarunkowań społeczno-gospodarczych na terenie Miasta i Gminy Poddębice. Szczegółowo omówiono poszczególne elementy środowiska, towarzyszące im zagrożenia. Konsekwencją dokonanej analizy i zidentyfikowanych zagrożeń jest podjęcie działań zmierzających do naprawy niekorzystnego stanu środowiska.

W celu realizacji przyjętego założenia konieczne jest ustalenie głównych zasad polityki ekologicznej w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Wymaga to wyznaczenia:

- **celów ekologicznych** – cel po osiągnięciu którego, ma nastąpić poprawa danego elementu środowiska, stanowiący ostateczny efekt realizowanych zadań ekologicznych);
- **kierunków działań** – kierunki służące do osiągnięcia wyznaczonych celów ekologicznych;
- **zadań ekologicznych** – konkretne przedsięwzięcia prowadzące do realizacji wyznaczonych kierunków i celów ekologicznych. Zadania te mają charakter inwestycyjny lub pozainwestycyjny i winny być realizowane w przewidzianym okresie realizacyjnym (krótkoterminowym lub długoterminowym), aż do osiągnięcia założonego celu. Realizacja zadań krótkoterminowych przewidziana jest w przeciągu czteroletniego okresu obowiązywania Programu (lata 2004-2007). Zadania z długoterminowym okresem realizacyjnym należą do zadań perspektywicznych (okres realizacji w latach 2008-2011).

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Poddębice oparty więc został o postanowienia dokumentów strategicznych oraz o postanowienia wynikające z dokumentów ogólnych (np. Polityka ekologiczna Państwa), z uwzględnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów.

Poniżej przedstawiono cele i zadania ekologiczne dla Miasta i Gminy Poddębice w odniesieniu do konkretnych elementów środowiska. Ich realizacja złoży się na wypełnianie określonych zadań, co powinno prowadzić do zrównoważonego rozwoju gminy.

Cel 1. „Ochrona przyrody oraz wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej”

Ochrona zasobów przyrody ma prowadzić do zachowania istniejącego jej stanu (różnorodności gatunkowej) oraz stwarzania warunków do jak najlepszego rozwoju.

Uwzględniając konieczność ochrony zasobów przyrody określono następujący kierunek działań, a w ramach jego realizacji zadania ekologiczne:

Kierunki działań:

- *ochrona istniejących miejsc przyrodniczo cennych i tworzenie warunków dla powstawania nowych;*
- *wzrost atrakcyjności otoczenia życia mieszkańców;*
- *podniesienie jakości życia mieszkańców z zachowaniem ładu przestrzennego i funkcjonalnego przy jednoczesnej ochronie istniejących walorów kulturowo-krajobrazowych.*

Zadania ekologiczne:

- Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych;
- Rozwój i utrzymanie ścieżek dydaktycznych wraz z opisem przyrody;
- Wspieranie rozwoju agroturystyki;
- Podejmowanie działań w sprawie ustanawiania małych form ochrony przyrody (pomniki przyrody, użytki ekologiczne) oraz współpraca z województwem w celu stałej aktualizacji ewidencji tych form;
- Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych;
- Prowadzenie prac pielęgnacyjnych zieleni gminnej, parków miejskich i wiejskich oraz pomników przyrody;
- Zwiększanie zasobów zieleni śródpolnej i przydrożnej - wspieranie przedsięwzięć mających na celu utrzymanie i powiększanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień i remiz śródpolnych, między innymi w celu ograniczenia niekorzystnych zjawisk erozyjnych;
- Uwzględnianie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i w planach miejscowych potrzeb związanych z rozwojem turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego;
- Lokalizacja obiektów rekreacyjnych i turystycznych podporządkowana wymogom ochrony środowiska przyrodniczego;
- Wspieranie działań zmierzających do poprawy jakości wód rzeki Ner;
- Restrykcyjny nadzór nad przestrzeganiem zakazu wypalania łąk, ściernisk, rowów itp. – edukacja i nakładanie kar;

-
- Wydawanie zezwoleń wyłącznie na uzasadnione wycinki drzew oraz konsekwentne stosowanie sankcji karnych w przypadku ujawnienia samowoli przy wycięciu drzew lub krzewów, a także ich zniszczeniu;
 - Weryfikacja ilości oraz zgodności funkcjonowania ferm hodowlanych z obowiązującym prawem;

Kierunki działań:

- *Ochrona i zrównoważony rozwój lasów;*
- *Zwiększenie zasobów leśnych;*

Niski stopień lesistości regionu warunkuje szczególną ochronę obszarów leśnych, których w porównaniu do gmin sąsiednich w gminie Poddębice jest dużo, oraz działania w kierunku zalesiania terenów gminy.

Dla realizacji ww. celu polityka ekologiczna Miasta i Gminy Poddębice powinna dążyć przede wszystkim do realizacji opracowanego przez gminę projektu zwiększenia lesistości.

Polityka gminy w zakresie powyższego celu powinna dążyć do realizacji następujących zadań ekologicznych:

- Sporządzenie (we współpracy z Nadleśnictwem) projektu planu zalesień, struktury nasadzeń, składu gatunkowego, formy zmieszania;
- Przygotowanie szczegółowego planu zwiększania lesistości przez prowadzenie zalesiania gruntów rolnych, które eliminowane będą z produkcji rolnej;
- Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego obszarów przeznaczonych do zalesienia i warunków ich zalesiania;

Cel 2. „Ochrona gleb”

Ochrona gleb i powierzchni ziemi zgodnie z zapisami ustawy Prawo Ochrony Środowiska, polega na zapewnieniu jej jak najlepszej jakości. Dla osiągnięcia wyżej sprecyzowanego celu określono kierunki działań oraz zadania ekologiczne:

Kierunek działań:

- Ochrona powierzchni ziemi i zasobów glebowych

Zadania ekologiczne:

- Zinventaryzowanie obszarów zdegradowanych w wyniku niekoncesjonowanej eksploatacji kopalni (tereny dzikich wyrobisk) oraz dzikich wysypisk;
- Podjęcie rekultywacji obszarów zdegradowanych i zanieczyszczonych;

-
- Bieżąca kontrola realizacji przez mieszkańców obowiązków w zakresie utrzymania czystości i porządku;
 - Propagowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej polegającej na stosowaniu właściwych dawek nawozów sztucznych i naturalnych;
 - Wspieranie przedsięwzięć mających na celu tworzenie i rozwój gospodarstw ekologicznych;
 - Wsparcie rolników w zakresie prawidłowego zagospodarowania obornika, gnojowicy i gnojówki poprzez zorganizowanie spotkań konsultacyjnych;
 - Ochrona i wprowadzanie zadrzewień oraz zakrzewień śródpolnych i przydrożnych spełniających rolę przeciwoerozyjną;

Cel 3. „Ochrona zasobów kopalin”

Gospodarka nieodnawialnymi zasobami środowiska wymaga szczególnego planowania, gdyż musi być prowadzona według konkretnych warunków. Dla osiągnięcia wyżej sprecyzowanego celu określono kierunki działań oraz zadania ekologiczne:

Kierunek działań:

- *Zrównoważone gospodarowanie surowcami naturalnymi przez kontrolowanie warunków wydobywania;*
-

Zadania ekologiczne:

- Uwzględnianie złóż kopalin w planach zagospodarowania przestrzennego;
- Zapobieganie nielegalnym eksploatacjom surowców bez odpowiednich koncesji;
- Weryfikacja stanu zagospodarowania kopalin;
- Prowadzenie kontroli nad wydobywaniem kopalin (koncesje opłaty eksploatacyjne) oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych w kierunkach leśnym bądź wodnym – współpraca gminy ze Starostwem Powiatowym;
- Współpraca ze Starostwem Powiatowym w sporządzaniu aktualnej inwentaryzacji złóż i wyrobisk poeksploatacyjnych znajdujących się na terenie Powiatu;

Cel 4. „Zmniejszenie wodochłonności, materiałochłonności (w tym odpadowości) i energochłonności gospodarki”

Racjonalne gospodarowanie surowcami jest jednym z warunków zrównoważonego rozwoju. Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi polega na takim ich

wykorzystywaniu, aby zabezpieczyć bieżące i przyszłe potrzeby w zakresie ich ilości i jakości. Wyznaczone w tym zakresie kierunki działań i zadania ekologiczne to:

Kierunek działań:

- *Racjonalne zużycie wody, energii, surowców i materiałów*

Zadania ekologiczne:

- Wdrożenie mechanizmów ekonomicznych i kontrolnych mających na celu racjonalne zmniejszenie zużycia wody (np. przez opomiarowanie zużycia wody z rozgraniczeniem na różne cele np. bytowe, rolnicze i inne);
- Sukcesywne wprowadzanie „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Poddębice”;
- Stosowanie bodźców ekonomicznych dla podmiotów realizujących przedsięwzięcia proekologiczne (np. ulgi podatkowe);
- Propagowanie wdrażania najlepszych dostępnych technik produkcji;
- Poprawa parametrów energetycznych budynków (wymiana okien i ocieplenie budynków) – przede wszystkim budynki użyteczności publicznej;
- Udział w rozpowszechnianiu informacji na temat zasad i możliwości termorenowacji budynków dla właścicieli prywatnych;

Cel 5. „Wykorzystanie energii odnawialnej”

Podstawą poprawy stanu środowiska atmosferycznego gminy, oraz osiągnięcia zmniejszenia energochłonności gospodarki jest wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Wyznaczone w tym zakresie kierunki działań i zadania ekologiczne to:

Kierunek działania:

- *Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych;*
- *Propagowanie i wspieranie działań mających na celu wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii (źródeł alternatywnych).*

Zadania ekologiczne:

- Podjęcie działań promocyjnych i doradztwa związanego z wdrażaniem pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych (np. stworzenie punktu konsultacyjnego i katalogu ofert dostępnych technologii);
- Budowa instalacji umożliwiających wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i stopniowe zwiększanie udziału energii otrzymanej z surowców odnawialnych

w całkowitym zużyciu energii ze szczególnym uwzględnieniem zasobów geotermalnych;

Cel 6. „Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią”

Gospodarowanie wodami na terenie Powiatu Poddębickiego oraz Miasta i Gminy Poddębice zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz celami zawartymi w „Programie ochrony środowiska województwa łódzkiego” i ”Programie Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego” powinno być realizowane za pomocą następujących kierunków działań, w ramach których wyznaczono zadania ekologiczne:

Kierunki działań:

- Zarządzanie zasobami wodnymi;
- Zwiększenie zasobów w zlewni;
- Ograniczenie ryzyka wystąpienia powodzi na terenach najbardziej zagrożonych.

Zadania ekologiczne:

Wyznaczone cele i kierunki działań powinny być realizowane za pomocą następujących zadań ekologicznych:

- Zapobieganie i przeciwdziałanie naruszaniu równowagi przyrodniczej na rzekach oraz przywracanie im odpowiedniej klasy czystości poprzez likwidację nielegalnych spływów ścieków – szczególnie rzeki Ner;
- Inwentaryzacja wszystkich miejsc zrzutu ścieków;
- Działania na rzecz właściwego zagospodarowania terenów przyległych do wód stojących i płynących;
- Wyłączenie, w planach zagospodarowania przestrzennego, z zabudowy terenów zalewowych, przestrzeganie zasad zagospodarowania tych terenów zapisanych w prawie wodnym;
- Dokonanie analizy kosztów różnych wariantów zabezpieczenia terenów przed powodzią (np. dodatkowe obwałowania lub likwidacja niektórych obiektów);
- Przeprowadzenie akcji edukacyjno – informacyjnej propagującej optymalizację zużycia wody przez indywidualnych użytkowników (np. gromadzenie wody deszczowej i wykorzystywanie jej na cele agrarne – do podlewania zieleni);
- Uwzględnianie bilansów wodno–gospodarczych oraz uwzględnienie zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych i powierzchniowych dla regionów bilansowych w planowaniu przestrzennym. Działania dążące do wdrożenia systemu zarządzania

zasobami wodnymi powinny uwzględniać opracowane przez właściwe RZGW następujące wykazy:

- o wód powierzchniowych i podziemnych, które są lub mogą być w przyszłości wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia,
- o wód powierzchniowych wykorzystywanych do celów rekreacyjnych, a w szczególności do kąpieli,
- o wód powierzchniowych przeznaczonych do bytowania ryb, skorupiaków i mięczaków lub innych organizmów w warunkach naturalnych oraz umożliwiających migrację ryb,
- o wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których dopływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć;

Współpraca z instytucjami szczebla wojewódzkiego,

- Uporządkowanie linii brzegowej i rygorystyczne egzekwowanie ochrony brzegów (uporządkowanie zabudowy nad brzegami);
- Podjęcie współpracy na rzecz zwiększenia retencji wodnej oraz upowszechnianie wdrażania proekologicznych metod retencjonowania wody (np. Współpraca z zarządem powiatu oraz w ramach Związku Gmin Regionu Poddębickiego, Związku Gmin Nadnerzańskich przy opracowaniu koncepcji programowej małej retencji) w celu zapobiegania stepowieniu gleb (polepszenia bilansu wodnego);
- Utrzymanie urządzeń melioracji wodnych;
- Modernizacja i odbudowa systemów melioracyjnych i cieków wodnych;
- Konserwacja i rekultywacja urządzeń melioracyjnych i cieków wodnych.

Cel 7. „Jakość wód”

Jednym z głównych zagadnień gospodarki wodnej jest zapewnienie odpowiedniej jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Najbardziej wymierne skutki poprawy środowiska wodnego przyniesie poprawa stanu infrastruktury. Realizacji tego postanowienia służą wyznaczone kierunki działań i zadania ekologiczne:

Kierunki działań:

- *Zaopatrzenie w wodę,*
- *Gospodarka ściekowa,*
- *Zapewnienie odpowiedniej jakości wód powierzchniowych i podziemnych.*

Zadania ekologiczne:

- Ujęcie ustanowionych stref ochronnych ujęć wód podziemnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- Utrzymywanie należytego stanu sanitarnego, porządku i czystości w strefach ochronnych ujęć wód podziemnych wodociągów komunalnych,
- Inwentaryzacja wszystkich ujęć wód podziemnych, zweryfikowanie ich zasobów eksploatacyjnych i danych dotyczących poborów co pozwoli na zebranie aktualnych danych do bilansu wodno – gospodarczego oraz wytypowanie studni awaryjnych;
- Zabezpieczenie i likwidacja studni, stanowiących potencjalne źródło zanieczyszczenia zbiorników wód podziemnych a także ujęć wód małych, płytkich oraz niekorzystnie położonych (np. blisko stacji paliw);
- Rozbudowa, renowacja i modernizacja sieci wodociągowej, a przez to minimalizacja strat wody na przesyle;
- Zweryfikowanie i rozpoznanie przyczyn wielkości strat wody dla wodociągów komunalnych;
- Wymiana zużytej sieci (w szczególności azbestowo-cementowej);
- Poprawa jakości wody pitnej dzięki modernizacji istniejących stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowych;
- Inwentaryzacja dzikich wylewisk ścieków;
- Przeprowadzenie pełnej inwentaryzacji oraz bieżące uzupełnianie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zintensyfikowanie kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania;
- Zintensyfikowanie rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej oraz sukcesywna modernizacja istniejącej sieci zgodnie z koncepcją programową gminy oraz Wieloletnim Planem Inwestycyjnym;
- Budowa oczyszczalni ścieków w Poddębicach;
- Dostosowanie budowanej oczyszczalni w Poddębicach do obsługi zweryfikowanej zlewni kanalizacyjnej;
- Budowa oczyszczalni przyzagrodowych na terenach, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest nieopłacalna z przyczyn ekonomicznych lub technicznych (ukształtowanie terenu);
- Wzmoczenie działań kontrolnych i egzekucyjnych związanych z wywozem nieczystości płynnych w celu eliminacji nielegalnego zrzutu ścieków;
- Prowadzenie monitoringu lokalnego jako elementu uzupełniającego monitoring państwowy;

- Propagowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej polegającej na stosowaniu właściwych dawek nawozów sztucznych i naturalnych;
- Wspólne działania w ramach Związku Gmin Regionu Poddębickiego lub Związku Gmin Nadnerzańskich w celu poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Cel 8. „Jakość powietrza i zmiany klimatu”

Realizacja zagadnienia jakości powietrza musi obejmować środowisko w szeroko rozumianym znaczeniu źródeł zagrożeń tj. emisji ze źródeł energetycznych i przemysłowych, emisji komunikacyjnej oraz emisji ze źródeł niskich tzw. emisji niskiej. Wyznaczone w tym zakresie kierunki działań i zadania ekologiczne to:

Kierunek działań:

- *Ochrona powietrza atmosferycznego poprzez:*
 - ograniczenie emisji do powietrza w energetyce i przemyśle,
 - ograniczenie emisji w sektorze mieszkalnictwa,
 - ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych.

Zadania ekologiczne:

- Ujawnianie i zgłaszanie WIOŚ nowych źródeł zanieczyszczeń powietrza w celu podjęcia czynności kontrolnych i wykonania pomiarów;
- Zachęcanie zakładów do samokontroli poprzez wprowadzanie systemów zarządzania środowiskiem (ISO 14 000) w obrębie przedsiębiorstwa;
- Likwidowanie uciążliwości zapachowych spowodowanych hodowlą na terenach zabudowy mieszkaniowej;
- Rozwój sieci monitoringu jakości powietrza przez udział gmin i powiatu w monitoringu regionalnym;
- Eliminowanie węgla jako paliwa w kotłowniach komunalnych, lokalnych i gospodarstwach domowych, rozpowszechnienie stosowania drewna, trocin, wierzby energetycznej, gazu czy też energii geotermalnej;
- Promowanie nowych nośników energii ekologicznej pochodzących ze źródeł odnawialnych – energia słoneczna, wiatrowa, wodna, geotermalna, biomasa;
- Zaprowadzenie katalogu ofert dostępnych technologii i udostępnianie ich zainteresowanym;
- Wsparcie finansowe dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na bardziej ekologiczne (np. ulgi podatkowe);

-
- Organizacja akcji informacyjnej o możliwościach uzyskania pomocy finansowej na realizację przedsięwzięć termomodernizacyjnych;
 - Nawiązanie współpracy z Zakładem Gazownictwa w celu rozbudowy sieci gazowej na terenie gminy;
 - Sukcesywne wprowadzanie „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Poddębice”;
 - Wsparcie przedsięwzięć dotyczących usuwania azbestu z obiektów i instalacji budowlanych;
 - Edukacja ekologiczna społeczeństwa na temat wykorzystania proekologicznych nośników energii i szkodliwości spalania materiałów odpadowych (szczególnie tworzyw sztucznych);
 - Współpraca gminy z zarządcami dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych w zakresie wyznaczania potrzeb modernizacji;
 - Ograniczenie emisji komunikacyjnej z centrum Poddębic poprzez zaplanowanie obwodnicy dla miasta;
 - Budowa i modernizacja dróg i ciągów komunikacyjnych o znaczeniu gminnym;
 - Intensyfikacja ruchu rowerowego poprzez likwidację barier technicznych oraz tworzenie nowych ścieżek rowerowych.

Cel 9. „Zmniejszenie oddziaływania hałasu”

Zgodnie z Prawem Ochrony Środowiska (Dział V, art. 112), „ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, między innymi poprzez utrzymanie hałasu poniżej poziomu dopuszczalnego, lub co najmniej na tym poziomie, oraz przez zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, w przypadku, gdy nie jest on dotrzymany”.

Uwzględniając założenia ochrony przed hałasem realizację wyznaczonego celu ekologicznego należy rozpatrywać w dwóch obszarach tj.: hałasu komunikacyjnego i przemysłowego.

Dla realizacji zagadnień związanych ze środowiskiem akustycznym wyznaczono następujące kierunki działań i zadania ekologiczne:

Kierunek działań:

- *Ochrona przed hałasem poprzez:*
 - *ograniczenie hałasu przemysłowego;*
 - *ograniczenie hałasu komunikacyjnego;*

Zadania ekologiczne:

Określony cel ekologiczny powinien być realizowany przez konkretne zadania ekologiczne. Są to:

- Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zasad kształtowania komfortu akustycznego dla obszarów o skoncentrowanej zabudowie;
- Kreowanie warunków wysokiego komfortu akustycznego na terenach o walorach turystyczno – krajobrazowych poprzez akty prawa miejscowego;
- Modernizacja dróg gminnych celem uzyskania lepszych parametrów akustycznych dróg;
- Wyeliminowanie uciążliwości akustycznej drogi krajowej 72, przebiegającej przez centrum Poddębic poprzez budowę obwodnicy;
- Współpraca organów samorządowych z WIOŚ w sprawie wzmocnienie działalności kontrolnej w zakresie emisji hałasu przez podmioty korzystające ze środowiska;

Cel 10. „Oddziaływanie pól elektromagnetycznych”

Poziom pól elektromagnetycznych jest jednym z czynników wpływających na jakość życia człowieka. Podstawowa zasada ochrony przed polami elektromagnetycznymi została zapisana w art. 121 Prawa Ochrony Środowiska. Zgodnie z tą zasadą ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach oraz na zmniejszaniu poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Kierunek działań:

- *Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi*

Zadania ekologiczne:

- Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zasad lokalizacji instalacji emitujących fale elektromagnetyczne (między innymi w sposób nie kolidujący z walorami krajobrazowymi oraz nie powodujący konieczności stawiania nadmiernej ilości konstrukcji wsporczych);
- Współdziałanie w inwentaryzacji i kontroli źródeł emisji pól elektromagnetycznych;

Cel 11. Gospodarka odpadami

Omówienie zagadnień gospodarki odpadami na terenie Miasta i Gminy Poddębice zgodnie z wymogami Ustawy o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. 2001, nr 62 poz. 628) zostało zawarte w opracowaniu pod nazwą „Plan Gospodarki Odpadami dla powiatu poddębickiego obejmującego gminy: Dalików, Pęczniew, Poddębice, Uniejów, Wartkowice, Zadzim”. Plan Gospodarki Odpadami został sporządzony dla gmin w ramach Związku Gmin Regionu Poddębickiego w lutym 2003 roku.

Oprócz analizy systemu gospodarowania odpadami w poszczególnych gminach Plan przedstawia działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi wraz z możliwością powstania Zakładu Utylizacji Odpadów – ZUO.

Planowane działania do realizacji w ramach Planu zostały ujęte w ramowy harmonogram rzeczowo – finansowy, który określa kolejność realizacji przedsięwzięć.

W niniejszym Programie Ochrony Środowiska jako podstawowy cel w zakresie gospodarki odpadami wyznaczono:

- *Wdrażanie Planu Gospodarki Odpadami w Mieście i Gminie Poddębice.*

Cel 12. Przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom

Zdarzające się losowo awarie techniczne i technologiczne w jednostkach stosujących, produkujących lub magazynujących materiały niebezpieczne oraz w transporcie takich substancji, powodować mogą negatywne skutki w środowisku. Dla wyżej wyznaczonego celu zaproponowano następujące kierunki działań i zadania ekologiczne:

Kierunek działań:

- Zapobieganie poważnym awariom oraz minimalizacja ich wpływu na środowisko i eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko.

Zadania ekologiczne:

- Zidentyfikowanie przedsiębiorstw wykorzystujących substancje niebezpieczne i wykorzystanie wniosków płynących z ich planów operacyjnych do opracowywania i aktualizacji planów zagospodarowania przestrzennego;
- Uwzględnienie w procesie planowania przestrzennego i inwestycyjnego zapisów zewnętrznych planów operacyjno – ratunkowych;

-
- Uwzględnienie zasad bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych w projektach organizacji ruchu na drogach gminy;
 - Kontrolę przewozów substancji niebezpiecznych i kontrolę stanu technicznego pojazdów i dróg (w tym kolejowej magistrali węglowej);
 - Wyznaczanie optymalnych tras przewozu substancji niebezpiecznych oraz stworzenie stanowisk postojowych i parkingów dla pojazdów przewożących substancje niebezpieczne;
 - Utrzymanie we właściwym stanie technicznym dróg, którymi przemieszczają się transporty substancji niebezpiecznych;
 - Opracowanie i realizacja lokalnego systemu zagospodarowania padłych zwierząt – szczególnie z ferm hodowlanych;
 - Wsparcie przedsięwzięć dotyczących usuwania azbestu z obiektów i instalacji budowlanych;
 - Stworzenie systemu informowania społeczeństwa o możliwości wystąpienia zagrożenia;
 - Identyfikacja terenów potencjalnie zagrożonych z tytułu możliwości wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej (np.. powodzi);

Cel 13. „Edukacja ekologiczna mieszkańców”

Ze względu na specyfikę i wielokierunkowość tego celu ekologicznego politykę ekologiczną jego realizacji oraz możliwości prowadzenia tej polityki na terenie Miasta i Gminy Poddębice zostały omówione w rozdziale VI pn. Założenia systemu edukacyjno-informacyjnego.

Poniżej przedstawiono podstawowe kierunki i zadania ekologiczne wynikające z celów ekologicznych zawartych powyżej (cele od 1 do 12).

Kierunek działań:

- *Dążenie do podniesienia świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz poprawy życia mieszkańców.*

Zadania ekologiczne:

- Powszechna, realizowana przez różne instytucje (szkoły, nadleśnictwa, urzędy itp.) edukacji ekologicznej;
- Wspieranie szkolnych kół zainteresowań o tematyce ekologicznej oraz konkursów o tematyce ekologicznej (np. na najbardziej ekologiczną klasę);

-
- Wdrożenie programów edukacji mieszkańców w zakresie m. in. stosowania chemikaliów, ich oddziaływania, wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, klęski żywiołowej;
 - Opracowanie i propagowanie racjonalnego stosowania środków chemicznych w rolnictwie prowadzącego do zmniejszenia degradacji gleb;
 - Upowszechnienie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej w zakresie prawidłowego stosowania i składania płynnych odchodów zwierzęcych oraz odcieków z przym kiszonkowych;
 - Podniesienie poziomu edukacji ekologicznej lokalnej społeczności oraz sprawnej wymiany informacji;
 - Przekonanie mieszkańców do szeregu nowych, podejmowanych przez samorząd, przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska;
 - Promowanie produkcji zdrowej żywności;
 - Współpraca w ramach Związku Gmin podczas organizacji kampanii informacyjnych dotyczących zagrożeń wynikających z coraz większej ilości odpadów, nieznacznego poziomu ich recyklingu i niewłaściwego składowania;
 - Inspirowanie i popularyzacja przyjaznych środowisku zachowań podczas prowadzenia działalności gospodarczej;
 - Wdrażanie programów edukacji mieszkańców w zakresie m.in. oszczędzania wody, szkodliwości ścieków dla stanu wód i gleby, niewłaściwej gospodarki ściekami, prawidłowego wykorzystania ścieków powstających w gospodarstwach rolnych i procesach produkcji;
 - Propagowanie odnawialnych źródeł energii;
 - Regularne aktualizowanie strony www z uwzględnieniem zagadnień ekorozwoju.

5.3. Strategia realizacji przyjętych celów

Wyznaczone cele ekologiczne, a w ich ramach zadania, jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska na terenie miasta i gminy Poddębice, stanowią podstawę dla realizacji konkretnych zadań ekologicznych na przestrzeni kilkunastu lat.

Zadania zostały wyznaczone na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego na terenie gminy, przewidywanych kierunków rozwoju oraz informacji w zakresie planowanych inwestycji (głównie z dziedziny ochrony środowiska), które przekazane zostały przez Urząd Miejski oraz instytucje obligatoryjnie zajmujące się ochroną środowiska na tym obszarze.

Zestawienie zadań ekologicznych dla miasta i gminy Poddębice, z uwzględnieniem aspektów ekonomicznych, zawarto w harmonogramie realizacyjnym polityki ekologicznej miasta i gminy Poddębice (tabela 26).

Z uwagi na szeroki zakres przedsięwzięć koniecznych do osiągnięcia wyznaczonych celów, spośród wszystkich zadań ekologicznych wybrano pewną grupę zadań, którą należy realizować w pierwszej kolejności (w latach 2004 – 2007) jako tzw. zadania krótkoterminowe (priorytety ekologiczne). Zakres realizacji tych zadań z uwagi na zbieżność czasową z realizacją Wieloletniego Planu Inwestycyjnego został w/w harmonogramie (planie operacyjnym) rozbity na poszczególne lata.

W harmonogramie ujęto również zadania przewidziane do realizacji w latach 2008 – 2011, są to zadania długoterminowe.

5.3.1. Przyjęte kryteria wyboru zadań priorytetowych

W celu realizacji Polityki ekologicznej dla Miasta i Gminy Poddębice konieczne było ustalenie harmonogramu prowadzenia zadań ekologicznych z rozbiem na zadania krótko i długookresowe oraz mechanizmy finansowo - ekonomiczne. Do najważniejszych kryteriów w skali gminy branych pod uwagę podczas sporządzania planu operacyjnego na lata 2004–2007 z perspektywą na lata 2008-2011 należy wymienić:

- cele i kierunki wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa;
- zadania i kierunki zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Łódzkiego;
- cele i zadania wynikające z Programu ochrony środowiska Powiatu Poddębickiego;
- cele i kierunki działań przyjęte w „Strategii rozwoju Gminy Poddębice”;
- kryteria przyjęte w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym;
- dysproporcje pomiędzy stanem wymaganym a aktualnym;
- wymogi wynikające z obowiązujących ustaw;
- okresy przejściowe wynegocjowane przez Polskę dot. ustawodawstwa Unijnego;
- możliwość uzyskania wsparcia finansowego z różnych źródeł;
- ponadlokalny wymiar przedsięwzięcia;
- obecne zaawansowanie inwestycji;
- wielokrotna korzyść z tytułu realizacji przedsięwzięcia.

5.3.2. Harmonogram realizacji zadań ekologicznych

W harmonogramie realizacyjnym przygotowanym dla Miasta i Gminy Poddębice, poszczególnym celom strategicznym i kierunkom działań przyporządkowano konkretne zadania z określeniem czasu ich realizacji oraz instytucje, które powinny je realizować lub

współrealizować. Z uwagi na specyfikę niektórych zadań np. edukacja ekologiczna, czy zadania kontrolne będą one realizowane zarówno w ramach harmonogramu krótko i długoterminowego, a ich okres realizacji przyjęto jako „ciągły”.

W ramach wyznaczonego harmonogramu realizacyjnego, zadania podzielono na zadania własne gminy i zadania koordynowane.

- **zadania własne gminy** - przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy. Są to zadania, które w programie powiatowym zostały określone do realizacji przez Urząd Miejski (wytyczne wynikające z programu powiatowego).
- **zadania koordynowane** - pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie gminy, ale podległych bezpośrednio organom powiatowym, wojewódzkim, bądź centralnym.

Proces zarządzania środowiskiem spoczywa na władzach lokalnych. Mając na uwadze spójność koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi szczeblami władz samorządowych i rządowych, a także współpracę z pozostałymi partnerami, zarządzanie środowiskiem Miasta i Gminy Poddębice przy pomocy Programu Ochrony Środowiska wymagać będzie ustalenia roli i zakresu działania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, struktury organizacji Programu oraz systemu monitoringu.

Władze gminy pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest **funkcja regulacyjna**, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również **funkcje wykonawcze** (zadania wynikające z ustaw) i kontrolne. Pożądane jest, aby władze gminy pełniły również **funkcje kreujące** działania ukierunkowane na poprawę środowiska.

Do podstawowych instrumentów prawnych odnoszących się do zagadnień ochrony środowiska należą: standardy i normy środowiskowe, pozwolenia i odpowiedzialność administracyjna, karna i cywilna. Głównymi instrumentami finansowymi są opłaty ekologiczne, kary, fundusze celowe, ulgi podatkowe. Wśród instrumentów o charakterze społecznym wyróżniamy dostęp do informacji, komunikację społeczną, edukację i promocję ekologiczną.

Zadania ekologiczne nie ujęte w harmonogramie, a zamieszczone w części opisowej dotyczącej polityki ekologicznej, stanowią dla gminy dodatkową bazę możliwości realizacyjnych w ramach opracowanego Programu Ochrony Środowiska. Ich ewentualne wprowadzenie do harmonogramu (planu operacyjnego) może nastąpić na etapie przewidzianym Prawem Ochrony Środowiska (art. 14 ust. 2), po czteroletniej weryfikacji polityki ekologicznej państwa, w takim samym cyklu założono przyjmowanie kolejnych etapów realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Poddębice.

